

Nr 519.

Av herr **Bäcklund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 21, med förslag till lag om allmänna vägar m. m.

I det i Kungl. Maj:ts proposition nr 21 framlagda förslaget till lag om vägdistrikt utgår Kungl. Maj:t från den uppfattningen, att valet av de ombud, som å vägstämman skola besluta i vägdistrikts frågor, bör ske på sådant sätt, att de olika *ortssynpunkterna* ha representanter vid stämman. För att nå detta mål har Kungl. Maj:t föreslagit, att varje kommun, som ingår i ett vägdistrikt, skall välja ett eller flere ombud jämte suppleanter att representera respektive kommun å vägstämman. Där flera än ett ombud för en kommun skola utses, kan enligt förslaget proportionell valmetod under vissa förutsättningar komma till användning. Men där endast ett ombud skall väljas, vilket i allmänhet skall ske i kommuner med intill 2,000 invånare, kommer valet att ske genom majoritetsval.

Det är mot detta sistnämnda förhållande, som undertecknade anse sig böra göra en erinran. Vi vilja därvidlag påpeka, att i vissa delar av landet äro kommunerna i allmänhet ganska små. I mycket stor utsträckning utgöras de alltså av kommuner med under 2,000 invånare. I dessa delar av landet komma alltså vägstämmornas ombud att nästan uteslutande eller till övervägande del bestå av representanter, valda av majoriteten å respektive kommunalstämmor. Det parti, som besitter majoriteten vid nämnda kommunalstämmor, kommer alltså att bli så gott som enarådande vid vägstämman. Det gamla vägfyckstyret, som man nu trodde skulle bli avskaffat, kommer alltså kanske i en hel del vägstämmor tillbaka fastän i en annan form.

Mot det som här anförts kommer kanske att invändas, att intresset för att de olika delarna av vägdistriktet bli representerade vid stämman måste betraktas som det primära och viktigaste. Men vi kunna icke helt instämma i denna uppfattning. Tvärtom torde det kunna påstås, att det är fullt ut lika viktigt, att det vid vägstämman åstadkommes en proportionell representation för olika befolkningslagars något olika syn på vissa frågor, som behandlas vid vägstämmorna. Denna synpunkt har ju också fått göra sig gällande vid utformningen av vår nuvarande lagstiftning om den kommunala beslutanderätten.

Med den ensidiga sammansättning, som vägstämmorna kunna komma att få särskilt i vissa delar av landet, om Kungl. Maj:ts proposition på denna punkt bifalles, är det att befara, att de uppfattningar, som finnas bland stora delar av småfolk och arbetarklass ute på landsbygden, endast i mycket ringa grad kunna bli framförda å vägstämmorna.

Vi anse alltså, att de delar av förslaget till lag om vägdistrikt, där be-

stämmelserna finnas rörande här nämnda frågor, böra omarbetas, så att valen av ombud till vägstämma i allmänhet sker efter proportionellt valsystem och med *hela* vägdistriktet som en gemensam valkrets.

Valförrättningen kunde då ske på samma sätt som vid val av landstingsmän d. v. s. inom respektive valdistrikt (å respektive valställen), varefter sammanräkningen av valsedlarna för varje valkrets (vägdistrikt) skulle ske inför länsstyrelsen.

Eventuellt kunde valen förrättas vid särskilt utlysta kommunalstämmor (även inom kommuner med kommunalfullmäktige), men då måste i alla fall i större kommuner valförrättningen förläggas till flera valställen. Under sådana förhållanden torde det första alternativet alltså vara att föredraga.

Emellertid ha vi den uppfattningen, att det kanske skulle vara lämpligt, om denna linje följes, att utöka minimiantalet ombud vid vägstämman från av Kungl. Maj:t föreslagna 15 stycken till 20 stycken. Då skulle säkerligen även med detta av oss föreslagna valsystem kunna åstadkommas en representation, där även ombud för *olika delar* av vägdistriktet komme att finnas i tillräcklig utsträckning. Ty helt naturligt är, att alla åsiktsriktningar, som gingo fram vid valet, skulle komma att sträva till att på sina valsedlar upptaga representanter för vägdistriktets olika delar.

Tiden för valet kunde fastställas för varje vägdistrikt av länsstyrelsen och kunde, om så ansågs lämpligt, förläggas till samma tid som landstings- eller kommunalfullmäktigeval.

Under hänvisning till vad här anförts hemställes alltså,

att riksdagen vid behandlingen av det i Kungl. Maj:ts proposition nr 21 upptagna *förslaget till Lag om vägdistrikt* måtte besluta, att följande paragrafer skola få nedanstående lydelse:

Om vägstämma.

7 §.

För — — — skola ombud för vägdistriktet sammanträda å vägstämma. Ombud jämte suppleanter för dem väljas på samma sätt som för landstingsmän och kommunalfullmäktige är föreskrivet.

Valet — — — 15 november, på dag som av Konungens befallningshavande fastställles gemensamt för hela vägdistriktet.

8 §.

Antalet ombud som skola väljas av varje vägdistrikt bestämmes i förhållande till vägdistriktets folkmängd sålunda, att varje vägdistrikt utser ett ombud för varje påbörjat befolkningstal av 2,000 eller det lägre tal, som må erfordras, för att antalet ombud för hela vägdistriktet skall uppgå till minst 20.

Det — — — för varje vägdistrikt fastställa antalet ombud.

Vid valet utses suppleanter till — — — en suppleant.

9 §.

Val av ombud jämte suppleanter skall vara proportionellt. Om för-
farandet — — — särskilt stadgat.

Sker ej — — — inkallas.

16 §.

Varje ombud vid vägstämma har en röst.

17 §.

Vägstämma — — — såvida ej minst ett ombud mera än hälften äro till-
städes. Är tillstädesvarande — — — att till följd därav de deltagandes
antal icke överstiger hälften av ombuden, hinder för ärendets företagande.

Ombud — — — om stämman måste i avseende till otillräckligheten av
antalet ombud inställas eller upplösas.

20 §.

Kan ärende — — — stämman.

Om — — — kommunalstämma.

Begäres — — — förena sig minst en tredjedel av de närvarande därom
— — — ordning kungöra. Bordläggning — — — ärende.

22 §.

Sedan — — — klubbslag.

Begäres — — — biträder.

Val — — — kommunalstämma är stadgat.

Motionärerna hemställa slutligen, att respektive utskott vidtager den
justering av lagtexten samt den ändring av kommunal- och vallagar, som
eventuellt kan bli behövlig vid ett bifall till motionen.

Stockholm den 2 februari 1934.

H. E. Nordström.

Ernst Hage.

David Gustavson,

Sala.

Allan Andersson.

Anton Eklund.

Anders Hansson,

Trollhättan.

Helge Bäcklund.

A. Hermansson.

Emil Olovson,

Västerås.

A. S. Fält.

